

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. sausio 25 d.*

Turinys

I — Ginčijamas susitarimas	I - 789
A — Kartelis	I - 789
B — Kartelio trukmė	I - 792
C — Skundžiamo sprendimo rezoliucinė dalis	I - 792
II — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas	I - 793
III — Procesas Teisingumo Teisme	I - 794
IV — Dėl apeliacinio skundo	I - 796
A — Dėl <i>Nippon Steel</i> apeliacinio skundo pagrindo, pagrįsto teisės klaida apibrėžiant įrodinėjimo reikalavimus	I - 796
1. Šalių argumentai	I - 796
2. Teisingumo Teismo vertinimas	I - 799
a) Dėl apeliacinio skundo pagrindo pirmos dalies	I - 799
b) Dėl apeliacinio skundo pagrindo antros dalies	I - 807
c) Dėl apeliacinio skundo pagrindo trečios dalies	I - 808
d) Dėl apeliacinio skundo pagrindo ketvirtos dalies	I - 815

* Proceso kalba: anglų.

B — Dėl <i>Sumitomo</i> apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, susijusio su teisės klaidomis dėl Japonijos gamintojų dalyvavimo sprendimo 1 straipsnyje nurodytame pažeidime	I - 817
1. Šalių argumentai	I - 817
2. Teisingumo Teismo vertinimas	I - 821
C — Dėl <i>Sumitomo</i> apeliacinio skundo antrojo pagrindo, susijusio su pernelyg ilga proceso Pirmosios instancijos teisme trukme	I - 824
1. Šalių argumentai	I - 824
2. Teisingumo Teismo vertinimas	I - 825
V — Dėl bylinėjimosi išlaidų	I - 827

Sujungtose bylose C-403/04 P ir C-405/04 P

dėl 2004 m. rugsėjo 22 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų dviejų apeliacinių skundų

Sumitomo Metal Industries Ltd, įsteigta Tokijuje (Japonija), atstovaujama QC C. Vajda, *solicitors* G. Sproul ir S. Szlezinger (C-403/04 P),

Nippon Steel Corp., įsteigta Tokijuje, atstovaujama advokatų J.-F. Bellis ir K. Van Hove, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge (C-405/04 P),

apeliantės,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

JFE Engineering Corp., buvusiai *NKK Corp.*, įsteigta Tokijoje, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

JFE Steel Corp., buvusiai *Kawasaki Steel Corp.*, įsteigta Tokijoje, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai N. Khan ir A. Whelan, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

ELPA priežiūros institucijai,

pirmojoje instancijoje į bylą įstojusiai šaliai,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts, E. Juhász, K. Schiemann ir M. Ilešič (pranešėjas),

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. gruodžio 8 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2006 m. rugsėjo 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo apeliaciniais skundais Bendrovės *Sumitomo Metal Industries Ltd* (toliau – *Sumitomo*) (C-403/04 P) ir *Nippon Steel Corp.* (toliau – *Nippon Steel*) (C-405/04 P) prašo panaikinti 2004 m. liepos 8 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* (T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, toliau – skundžiamas sprendimas) tiek, kiek jis su jomis susijęs.

- 2 Skundžiamu sprendimu Pirmosios instancijos teismas, sumažinęs 1999 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimu 2003/382/EB, susijusiu su EB 81 straipsnio taikymo procedūra (byla IV/E-1/35.860-B – Besiūliai plieno vamzdžiai) (OL L 140, 2003, p. 1, toliau – ginčijamas sprendimas), ieškovėms skirtas baudas, iš esmės atmetė ieškinius dėl šio sprendimo panaikinimo.

I – Ginčijamas susitarimas

A – Kartelis

- 3 Ginčijamas Europos Bendrijų Komisijos sprendimas yra skirtas aštuonioms besiūlius plieno vamzdžius gaminančioms įmonėms. Keturios iš šių įmonių yra Europos bendrovės (toliau – Bendrijos gamintojai): *Mannesmann*, *Vallourec SA* (toliau – *Vallourec*), *Corus UK Ltd* (buvusi *British Steel Ltd*, toliau – *Corus*) ir *Dalmine SpA* (toliau – *Dalmine*). Kitos keturios įmonės, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas, yra Japonijos bendrovės (toliau – Japonijos gamintojai): *NKK Corp.*, *Nippon Steel Corp.*, *Kawasaki Steel Corp.* ir *Sumitomo Metal Industries Ltd* (toliau – *Sumitomo*).
- 4 Besiūliai plieno vamzdžiai naudojami naftos ir dujų pramonėje. Jie skirstomi į dvi dideles prekių grupes.
- 5 Pirmoji prekių grupė – gręžimo vamzdžiai, paprastai vadinami „Oil Country Tubular Goods“, arba „OCTG“. Jie gali būti parduodami nesriegiuoti (nesriegiuoti vamzdžiai) arba sriegiuoti. Sriegiavimas leidžia sujungti OCTG vamzdžius. Tai gali būti atliekama pagal *American Petroleum Institute* (API) nustatytus standartus (taip

sujungti vamzdžiai vadinami „OCTG standartiniais vamzdžiais“) arba taikant specialius, dažniausiai patentuotus, būdus. Antruoju atveju tai daroma srieginiu sujungimu arba „pirmosios klasės“ ar „premium“ jungtimis (šitaip sujungti vamzdžiai toliau vadinami „OCTG premium vamzdžiais“).

- 6 Antrąją prekių grupę sudaro besiūliai plieno vamzdžiai naftai ar dujoms transportuoti („line pipe“), kurie skirstomi į standartinius ir į pagamintus specialiems projektams įgyvendinti (toliau – transportavimo vamzdžiai projektams).
- 7 1994 m. lapkričio mėn. Komisija nusprendė atlikti tyrimą dėl šių produktų dėl antikonkurencinės praktikos. Tų pačių metų gruodžio mėn. ji atliko tyrimą dėl keleto įmonių, tarp kurių buvo ir *Mannesmann*. Nuo 1996 m. rugsėjo mėn. iki 1997 m. gruodžio mėn. Komisija atliko *Vallourec*, *Dalmine* ir *Mannesmann* papildomą tyrimą. 1996 m. rugsėjo 17 d. atliekant tyrimą dėl *Vallourec*, *Vallourec Oil & Gas* prezidentas Verluca pateikė tam tikrus pareiškimus (toliau – Verluca pareiškimai). 1997 m. balandžio mėn. atliekant *Mannesmann* tyrimą, šios įmonės vadovas Becher taip pat pateikė pareiškimus (toliau – Becher pareiškimai).
- 8 Atsižvelgdama į Verluca ir Becher pareiškimus ir į kitus įrodymus Komisija ginčijamame sprendime konstatavo, kad aštuonios įmonės, kurioms buvo skirtas šis sprendimas, sudarė susitarimą, kurio tikslas – abipusė nacionalinių rinkų apsauga. Remiantis šiuo susitarimu kiekviena įmonė įsipareigojo kitos susitarimo šalies nacionalinėje rinkoje nepardavinėti standartinių OCTG vamzdžių ir transportavimo vamzdžių projektams.
- 9 Susitarimas buvo sudarytas per Bendrijos ir Japonijos gamintojų, žinomų kaip „Europos–Japonijos klubas“, susitikimus.

- 10 Nacionalinės rinkos apsaugos principas buvo vadinamas „Pagrindinėmis taisyklėmis“ („fundamentals“). Komisija nurodė, kad Pagrindinių taisyklių iš tikrųjų buvo laikomasi ir dėl šios priežasties susitarimas turėjo konkurenciją ribojantį poveikį bendrajai rinkai.
- 11 Susitarimą sudarė trys dalys: pirmoji – Pagrindinės taisyklės, susijusios su nacionalinių rinkų apsauga (nurodytos 10 punkte), kurios pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnį yra teisės pažeidimas, antroji – kainų nustatymas viešųjų pirkimų atvejais ir minimalių kainų nustatymas „specialioms rinkoms“ („special markets“) ir trečioji – kitų pasaulio rinkų, išskyrus Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstijų, pasidalijimas taikant pasidalijimo raktų („sharing keys“) principą.
- 12 Pagrindinių taisyklių egzistavimą Komisija grindžia dokumentiniais įrodymais, išvardytais ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosiose dalyse, bei 68 konstatuojamojoje dalyje pateikta lentelė. Šios lentelės duomenys rodo, kad Japonijoje ir kiekvieno iš keturių Bendrijos gamintojų namų rinkoje nacionalinio gamintojo dalis bendrame ginčijamo sprendimo adresatų tiekimo kiekyje buvo labai didelė. Todėl Komisija nusprendė, kad iš esmės susitarimo dalyvės laikėsi įsipareigojimų dėl nacionalinių rinkų apsaugos.
- 13 Europos–Japonijos klubo nariai 1993 m. lapkričio 5 d. susitiko Tokijuje aptarti naujo susitarimo dėl rinkų pasidalijimo su Lotynų Amerikos gamintojais. Šiame susitikime sudaryto susitarimo turinys atsispindi 1997 m. lapkričio 12 d. Komisijai procedūroje nedalyvaujančio informatoriaus perduotame dokumente, kuriame, be kita ko, kalbama apie „pasidalijimo raktą“ („sharing key“) (toliau – dokumentas „Pasidalijimo raktas“).

B — Kartelio trukmė

- 14 Europos–Japonijos klubas nuo 1977 m. iki 1994 m. susitikdavo maždaug du kartus per metus.
- 15 Vis dėlto Komisija, atsižvelgdama į tai, kad nuo 1977 iki 1990 m. galiojo Europos bendrijos ir Japonijos sudaryti savanoriškų eksporto ribojimų susitarimai, nusprendė nustatant baudų dydžius kartelio pradžia laikyti 1990 metus. Komisijos teigimu, pažeidimas pasibaigė 1995 m. pabaigoje.

C — Skundžiamo sprendimo rezoliucinė dalis

- 16 Remiantis ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalimi, aštuonios įmonės, kurioms skirtas šis sprendimas, „pažeidė EB sutarties 81 straipsnio 1 dalies nuostatas, dalyvaudamos <...> susitarime, kuris, be kita ko, numatė nacionalinės besiūlių standartinių OCTG vamzdžių ir (transportavimo vamzdžių projektams) rinkos apsaugą“.
- 17 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad *Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp.* ir *NKK Corp.* pažeidimas truko nuo 1990 iki 1995 metų. Taip pat nustatyta, kad *Corus* pažeidimas truko nuo 1990 m. iki 1994 m. vasario.

18 Pagal ginčijamo sprendimo 4 straipsnį, „1 straipsnyje išvardytoms įmonėms už tame pačiame straipsnyje nustatytą pažeidimą skiriamos tokios baudos:

- 1) (*Mannesmann*) – 13 500 000 eurų
- 2) *Vallourec* <...> – 8 100 000 eurų
- 3) (*Corus*) – 12 600 000 eurų
- 4) *Dalmine* <...> – 10 800 000 eurų
- 5) *Sumitomo* <...> – 13 500 000 eurų
- 6) *Nippon Steel* <...> – 13 500 000 eurų
- 7) *Kawasaki Steel* <...> – 13 500 000 eurų
- 8) *NKK* <...> – 13 500 000 eurų“

II — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

19 Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktais ieškiniais septynios iš aštuonių ginčijamu sprendimu nubaustų įmonių, tarp kurių buvo ir *Sumitomo* bei *Nippon Steel*, reikalavo panaikinti visą arba iš dalies minėtą sprendimą arba, jei šis prašymas nebūtų patenkintas, panaikinti arba sumažinti joms paskirtas baudas.

20 Skundžiamu sprendimu Pirmosios instancijos teismas:

- panaikino ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalį tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad ieškovės šiose bylose dalyvavo šiame straipsnyje nurodytame pažeidime iki 1991 m. sausio 1 d. ir po 1994 m. birželio 30 dienos,
- kiekvienai ieškovių nustatė skirtingą 10 935 000 eurų baudą,
- atmetė likusią ieškinio dalį,
- nurodė kiekvienai šaliai padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

III — Procesas Teisingumo Teisme

21 Savo apeliaciniu skundu *Sumitomo* Teisingumo Teismo prašo:

- skundžiamą sprendimą panaikinti visą ar iš dalies,
- panaikinti ginčijamo sprendimo 1 ir 3–6 straipsnius, kiek jie su jomis susiję, ar šiuos straipsnius panaikinti iš dalies,

- nurodyti Komisijai atlyginti išlaidas, susijusias su Pirmosios instancijos teisme pernelyg ilga proceso trukme, sumokant mažiausiai 1 012 332 eurų dydžio sumą,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme išlaidas.

22 Savo apeliaciniu skundu *Nippon Steel* Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek jis su ja susijęs,
- nepatenkinus šio prašymo, jei būtų patenkinta tik su transportavimo vamzdžiais projektams susijusi apeliacinio skundo dalis, jai skirtą baudą sumažinti dviem trečdaliais,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme išlaidas.

23 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

24 2005 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi abiejų apeliacinių skundų pagrindu iškeltos bylos buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimamas sprendimas.

IV — Dėl apeliacinio skundo

- 25 *Sumitomo* nurodo du savo apeliacinio skundo pagrindus, susijusius, pirma, su teisės klaida dėl Japonijos gamintojų dalyvavimo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytame pažeidime, ir, antra, dėl pernelyg ilgo proceso Pirmosios instancijos teisme.
- 26 *Nippon Steel* iš esmės nurodo vieną apeliacinio skundo dėl skundžiamo sprendimo panaikinimo pagrindą, susijusį su teisės klaida apibrėžiant įrodinėjimo reikalavimus.
- 27 Pirmiausia yra nagrinėtinas *Nippon Steel* pasitelktas apeliacinio skundo pagrindas.

A — Dėl Nippon Steel apeliacinio skundo pagrindo, pagrįsto teisės klaida apibrėžiant įrodinėjimo reikalavimus

1. Šalių argumentai

- 28 Pirmoje savo apeliacinio skundo pagrindo dalyje *Nippon Steel* Pirmosios instancijos teismui priekaištuoja, kad šis padarė teisės klaidą ignoruodamas teisinės pasekmes, susijusias su Japonijos gamintojų komercinio suinteresuotumo padaryti pažeidimą, kuriuo jie kaltinami, nebuvimu.

- 29 Pirmosios instancijos teismas klaidingai apsiribojo nurodydamas tik tai, kad galimo komercinio suinteresuotumo nebuvimas yra nesvarbus, jei susitarimo egzistavimas yra įrodytas. *Nippon Steel* teigimu, tai, kad Japonijos gamintojai neturėjo, ypač dėl nagrinėjamų vamzdžių srityje egzistuojančių prekybos kliūčių tarp Japonijos rinkos ir pagrindinių Europos rinkų, jokio ekonomiškai pagrįsto motyvo sudaryti susitarimą, kuriuo jie kaltinami, reiškia, kad turėjo būti pateikti labiau įtikinantys susitarimo egzistavimo įrodymai, būtent tikslesni, logiški ir patikimesni įrodymai, susiję su visais esminiais pažeidimo elementais.
- 30 Be to, jei, kaip yra šioje byloje, egzistuoja alternatyvus, konkurencijos taisykles atitinkantis kaltinamos įmonės elgesio paaiškinimas, dviprasmiškų įrodymų pagrindu negalima daryti išvados apie pažeidimo egzistavimą. Šiuo atžvilgiu *Nippon Steel* remiasi nekaltumo prezumpcijos principu.
- 31 Konkrečiai tariant, kai kaltinama įmonė pareiškia apie savo dalyvavimą kartelyje, tačiau kitos taip pat kaltinamos įmonės su šiais pareiškimais nesutinka, šie pareiškimai gali būti naudojami kaip įrodymas tik tuo atveju, kai nuo šių pareiškimų nepriklausančių įrodymų pagalba buvo įrodyti visi kiti esminiai kartelio elementai. Šiuo atžvilgiu *Nippon Steel* pabrėžia, kad Bendrijos teisė konkurencijos srityje, sudaranti galimybę įmonėms pasinaudoti baudos dydžio sumažinimu, jei šios bendradarbiauja, sukelia didelę riziką, kad bus pateikiami netikslūs ar klaidingi pareiškimai.
- 32 Savo apeliacinio skundo pagrindo antroje dalyje *Nippon Steel* Pirmosios instancijos teismui priekaištauja, kad šis nepripažino, jog alternatyvus galimas kaltinamos įmonės elgesio paaiškinimas yra svarbus, kai įrodymai, kuriais remiasi Komisija, dėl jų dviprasmiškumo turi būti išaiškinti. Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą dėl reikalavimų įrodinėjant ir pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą.

- 33 Trečioje šio apeliacinio skundo pagrindo dalyje *Nippon Steel* Pirmosios instancijos teismui priekaištuoja, kad šis neatsižvelgė nei į Verluca pareiškimų dviprasmišką pobūdį, nei į egzistuojančius prieštaravimus tarp šių pareiškimų ir kitų įrodymų. Nei konkrečiai, nei kontekste nereikalaudamas, kad kiti įrodymai būtų patikimesni, Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą ir užkirto kelią tinkamai Komisijos konstatuotų faktų tikrumo teisminei kontrolei. Šiuo atžvilgiu *Nippon Steel* primena, kad tokia Bendrijos teismų kontrolė yra būtina tam, kad būtų įvykdyta su 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė kreiptis į nepriklausomą ir nešališką teismą.
- 34 Ketvirtoje apeliacinio skundo pagrindo dalyje nurodoma, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą prieštariniais ir nepakankamais motyvais pagrįsdamas savo vertinimą, kad Becher pareiškimai galėjo paremti Verluca pareiškimus dėl pažeidimo, kuriuo kaltinama, susijusio su transportavimo vamzdžiais projektams. Nors ir pripažinęs, kad parodymai gali pagrįsti Verluca pareiškimus tik tuo atveju, kai tarp šių pareiškimų nėra prieštaravimų, Pirmosios instancijos teismas taikė skirtingus reikalavimus Becher pareiškimams, akivaizdžiai paneigiantiems Verluca pareiškimus.
- 35 Komisija pažymi, kad antra ir trečia apeliacinio skundo pagrindo dalys tėra tam tikrų pirmos jo dalies elementų atkartojimas. Bet kuriuo atveju šios trys dalys yra nepriimtinos, nes jos galėtų būti pagrįstos tik peržiūrint faktų vertinimą, kuriuo rėmėsi Pirmosios instancijos teismas, ir neleidžia nustatyti, kad pastarasis iškreipė įrodymus.
- 36 Be to, jei šios dalys ir būtų priimtinos, jos būtų akivaizdžiai nepagrįstos, nes yra susijusios su įrodymu dviprasmiškumu ir šių įrodymų galimų alternatyvių paaiškinimų egzistavimu. Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad įrodymai, kuriais ji rėmėsi, kaip kad Verluca pareiškimai, esminių pažeidimo elementų atveju nėra

dviprasmiški ir kad nebuvo pateiktas joks galimas dokumentiniuose įrodymuose esančių formuluočių paaiškinimas. Komisija daro išvadą, kad tai, kaip Pirmosios instancijos teismas įvertino pažeidimo įrodymus, visiškai atitinka teisę.

- 37 Apeliacinio skundo pagrindo ketvirta dalis taip pat yra nepriimtina, nes net jei ji būtų pagrįsta, negalėtų pateisinti skundžiamo sprendimo panaikinimo. Iš tiesų Pirmosios instancijos teismas, skundžiamo sprendimo 333 punkte padaręs išvadą, kad Becher pareiškimai pagrindžia Verluca pareiškimus dėl transportavimo vamzdžių projektams, skundžiamo sprendimo 334 ir 335 punktuose nusprendė, kad bet kuriuo atveju Verluca pareiškimų pakanka susitarimui dėl rinkų pasidalijimo tarp Europos–Japonijos klubo narių, apimančiam ne tik standartinius OCTG vamzdžius, bet ir transportavimo vamzdžius projektams, nustatyti.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

a) Dėl apeliacinio skundo pagrindo pirmos dalies

- 38 Reikia priminti, kad apeliacinio skundo atveju Teisingumo Teismas nėra kompetentingas nustatyti faktinių aplinkybių, nei iš esmės nagrinėti įrodymų, kuriais Pirmosios instancijos teismas grindė šias faktines aplinkybes. Iš tikrųjų, kadangi šie įrodymai buvo gauti teisėtai, buvo laikomasi bendrųjų teisės principų ir įrodinėjimo naštai bei įrodymų vertinimui taikomų procedūros taisyklių, tik Pirmosios instancijos teismas gali įvertinti jam pateiktų įrodymų įrodomąją galią (1998 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Deere prieš Komisiją*, C-7/95 P, Rink. p. I-3111, 22 punktą). Šis vertinimas, išskyrus Pirmosios instancijos teismui pateiktų įrodymų iškraipymo atvejus, nėra teisės klausimas, kurį gali tikrinti Teisingumo Teismas (1994 m. kovo

2 d. Sprendimo *Hilti prieš Komisiją*, C-53/92 P, Rink. p. I-667, 42 punktas ir 2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 49 punktas).

- 39 Todėl Teisingumo Teismo kompetencija kontroliuoti išvadas, kurias Pirmosios instancijos teismas padarė dėl faktų, apima, be kita ko, atvejus, kai šios išvados iš esmės neatitinka jam pateiktų bylos medžiagos dokumentų ir kai iškraipomi įrodymai, šių įrodymų teisinį vertinimą ir klausimą, ar buvo laikytasi įrodinėjimo naštai ir įrodymų administravimui taikomų taisyklių (2004 m. sausio 6 d. Sprendimo *BAI ir Komisija prieš Bayer*, C-2/01 P ir C-3/01 P, Rink. p. I-23, 47, 61 ir 117 punktai ir 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimo *General Motors prieš Komisiją*, C-551/03 P, Rink. p. I-3173, 51 ir 52 punktai).
- 40 Apeliacinio skundo pirma dalis iš esmės susijusi su klausimu, ar komercinio suinteresuotumo padaryti pažeidimą, kuriuo kaltinama apeliantė, tariamas nebuvimas turėjo lemti, kad Pirmosios instancijos teismas įrodymus turėjo vertinti remdamasis kitais kriterijais negu tie, kuriais jis rėmėsi. Priešingai tam, ką teigia Komisija, ši apeliacinio skundo pagrindo dalis yra priimtina. Iš tiesų, klausimas, ar vertindamas įrodymus Pirmosios instancijos teismas taikė teisingą teisės normą, yra teisės klausimas.
- 41 Sprendžiant klausimą, ar ši apeliacinio skundo pagrindo dalis yra pagrįsta, reikia nagrinėti skundžiamo sprendimo punktus, kuriuose Pirmosios instancijos teismas išdėstė pagrįstumo įrodinėjimo naštai ir įrodymo administravimui taikytinus principus, kuriuos jis taikė.
- 42 Skundžiamo sprendimo 179 punkte Pirmosios instancijos teismas priminė teismų praktiką, pagal kurią Komisija turi pateikti pakankamai tikslus ir neprieštaringus įrodymus, patvirtinančius, kad pažeidimas tikrai buvo padarytas. To paties

sprendimo 180 punkte jis pabrėžė, jog pakanka, kad ši reikalavimą bendrai atitiktų Komisijos pateiktų įrodymų visuma. Sprendimo 181 punkte Pirmosios instancijos teismas priminė, kad pačioje EB 81 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog susitarimai tarp įmonių, jei jų tikslas yra riboti konkurenciją, yra draudžiami neatsižvelgiant į jų poveikį.

- 43 Skundžiamo sprendimo 183 ir 184 punktuose Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog ieškovės argumentų, kad nagrinėjamas susitarimas neturėtų poveikio, net jeigu jie būtų pripažinti pagrįstais, iš esmės neužtektų ginčijamo sprendimo 1 straipsniui panaikinti. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas priminė, jog savo 2000 m. kovo 15 d. Sprendime *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* (T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 1085–1088 punktuose) jis jau yra nusprendęs, kad su nacionalinių rinkų apsauga susijusių susitarimų atveju šių susitarimų tikslas pats savaime yra konkurenciją ribojančio pobūdžio ir jie yra besąlygiškai draudžiami pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, ir šio tikslo negalima pateisinti ekonominės aplinkos, kurioje konkurenciją ribojanti veikla buvo atliekama, analize.
- 44 Skundžiamo sprendimo 185 punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad pripažįstant pažeidimą nėra svarbu, ar sudarytas susitarimas atitiko Japonijos gamintojų komercinius interesus.
- 45 Kaip savo išvados 190 ir tolesniuose punktuose pažymėjo generalinis advokatas, toks Pirmosios instancijos teismo aiškinimas yra teisingas. Jis atitinka nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką (žr., pavyzdžiui, 1984 m. kovo 28 d. Sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją*, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 20 punktą; 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 123 punktą ir 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 508 punktą). *Nippon Steel* argumentai, jog

tai, kad egzistuoja galimas alternatyvus veiksmų, kuriais kaltinama, paaiškinimas, būtent komercinio suinteresuotumo nebuvimas, Pirmosios instancijos teismą turėjo skatinti pateiktiniams įrodymams taikyti griežtesnius reikalavimus, prieštarauja šiai Teisingumo Teismo praktikai.

46 Todėl Pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, kad tuo atveju, kai Komisijai pavyko apjungti dokumentinius įrodymus pažeidimui, kuriuo kaltinta, pagrįsti ir kai šie įrodymai atrodo esantys pakankami antikonkurencinio pobūdžio susitarimo egzistavimui įrodyti, nebūtina nagrinėti klausimo, ar kaltinama įmonė šiuo susitarimu buvo komerciškai suinteresuota.

47 Dėl antikonkurencinio pobūdžio susitarimų, sudaromų, kaip kad nagrinėjamu atveju, per konkuruojančių įmonių susitikimus, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas yra tada, kai šių susitikimų tikslas yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškreipimas, taigi jie skirti dirbtinai organizuoti rinką (nurodyto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 508 ir 509 punktai). Tokiu atveju, siekiant įrodyti atitinkamos įmonės dalyvavimą kartelyje, pakanka, kad Komisija įrodytų, jog ši įmonė dalyvavo susitikimuose, kuriuose buvo sudaryti antikonkurencinio pobūdžio susitarimai. Jei dalyvavimas tokiuose susitikimuose įrodytas, ši įmonė turi pateikti duomenis, galinčius įrodyti, kad ji dalyvavo neturėdama antikonkurencinių ketinimų, ir patvirtinti, kad nurodė savo konkurentams, jog dalyvauja šiuose susitikimuose turėdama kitokių tikslų nei jie (1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 155 punktas ir nurodyto sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 81 punktas).

48 Šią taisyklę pagrindžianti priežastis yra ta, kad įmonė, dalyvaudama minėtame susitikime ir viešai neatsiribodama nuo jo turinio, kitiems susitikimo dalyviams leidžia manyti, jog sutinka su tuo, kas jame nuspręsta, ir to laikysis (nurodyto sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 82 punktas).

49 Tačiau nagrinėjamu atveju *Nippon Steel* nei oficialiai ginčijo dalyvavusi Europos–Japonijos klubo susitikimuose, nei pateikė įrodymų, kad šiuose susitikimuose ji dalyvavo neturėdama jokių su nacionalinių rinkų apsauga susijusių tikslų.

50 Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas nepadarė jokios teisės klaidos turimus dokumentus vertindamas taip:

„194. <...> Japonijos ieškovės neneigia, jog vyko Japonijos ir Europos besiūlių plieno vamzdžių gamintojų atstovų susitikimai <...>. Be to, *JFE-NKK*, *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo* neneigia dalyvavusios šiuose susitikimuose, tačiau pripažįsta, kad visa jų turima informacija apie susitikimus yra darbuotojų atsiminimai, kurių negalima laikyti patikimais, nes nuo šių susitikimų praėjo daug laiko.

195 *Nippon (Steel)* tvirtina, kad, jos žiniomis, nė vienas iš dabartinių darbuotojų nedalyvavo šiuose susitikimuose, tačiau teigia, kad kai kurie iš buvusių darbuotojų galėjo juose dalyvauti. Vis dėlto 1997 m. gruodžio 4 d. *Nippon (Steel)* atsakyme į papildomus Komisijos klausimus pateikta informacija, kad už plieno vamzdžių eksportą atsakingas X 1994 m. kovo 14–17 d. išvyko į komandiruotę Kanuose, buvo pagrindas Komisijai pripažinti *Nippon* dalyvavimą šiuose susitikimuose, nes vienas Verluca minėtų Europos–Japonijos klubo susitikimų 1994 m. kovo 16 d. vyko Kanuose <...>. Tame pačiame atsakyme *Nippon (Steel)* teigia negalinti paaiškinti šios komandiruotės bei kitų darbuotojų komandiruočių į Florenciją tikslų, nes šiuose miestuose ji neturėjo klientų.

196 Tokiomis aplinkybėmis Komisija padarė teisingą išvadą, kad 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškime nurodytos Japonijos ieškovės <...>, įskaitant *Nippon (Steel)*, tikrai dalyvavo jo apibūdintuose Europos–Japonijos klubo susitikimuose.

<...>

201 Dėl argumento, kad Europos–Japonijos klubo susitikimuose niekada nebuvo svarstomi su Bendrijos rinkomis susiję klausimai, reikia pažymėti, kad jei, remiantis Verluca, susitikimuose buvo svarstomi „didžiausi naftos produktų rinkas veikiantys įvykiai (Amerikos VRA, politiniai įvykiai SSRS, plėtra Kinijoje ir kt.)“, negalima atmesti galimybės, kad juose taip pat buvo „nustatytas minėtų Pagrindinių taisyklių taikymas“. Taigi iš 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo aišku, kad Pagrindinių taisyklių, apimančių, be kita ko, Japonijos ieškovių nesikišimą į keturias Bendrijos gamintojų vidaus rinkas, taikymas buvo vienas iš šiuose susitikimuose aptariamų klausimų.

202 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Komisijai pavesta bausti už EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimus, o susitarimai, kuriais „dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais“, yra tiesiogiai draudžiami EB 81 straipsnio 1 dalies c punkte. Taigi Komisijai užtenka nustatyti, kad tarp įmonių sudaryto susitarimo, galinčio paveikti prekybą tarp valstybių narių, tikslas arba pasekmės yra tarpusavyje pasidalyti vieno ar kelių Bendrijos produktų rinkas, ir šį susitarimą jau galima pripažinti esant pažeidimą.

203 Taip pat reikia pažymėti, kad Komisijai dažnai tenka įrodinėti pažeidimo padarymą nepalankiomis aplinkybėmis, nes pažeidimą įrodančios aplinkybės

galėjo įvykti prieš daug metų ir daugelis įmonių, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, aktyviai su ja nebendradarbiauja. Nors Komisija būtinai turi įrodyti, kad rinkų pasidalijimo susitarimas buvo sudarytas <...>, būtų per daug reikalauti nurodyti tikslų mechanizmą, kaip turėjo būti pasiektas šio susitarimo tikslas <...>. Iš tikrųjų dėl pažeidimo kaltai įmonei būtų labai lengva išvengti bet kokių sankcijų, jeigu ji galėtų remtis argumentu, kad apie neteisėto susitarimo veikimą pateikta informacija yra neaiški, nepaisant to, jog susitarimo sudarymo faktas ir jo antikoncepcinis tikslas yra pakankamai įrodyti. <...>

<...>

- 205 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai nei teigia Japonijos ieškovės, Verluca pareiškimai yra ne tik patikimi, bet ir turi ypač didelę įrodomąją galią, nes buvo padaryti *Vallourec* vardu.

<...>

- 207 Bet kuriuo atveju Verluca buvo tiesioginis atskleistų faktų liudininkas. Iš tikrųjų <...> Komisija teigė, kad Verluca, kaip *Vallourec* <...> prezidentas, pats dalyvavo Europos–Japonijos klubo susitikimuose, ir šiam teiginiui niekas neprieštaravo.“

- 51 Reikia konstatuoti, kad šis įrodymų vertinimas yra suderinamas su nusistovėjusia teismų praktika. Iš tiesų, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs kitais atvejais, įprasta, kad antikonkurencinius susitarimus ir veiksmus apimanti veikla vykdoma pogrindyje, susitikimai vyksta slapta ir parengiama kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų. Iš to išplaukia, kad jei Komisija ir randa aiškių įrodymų apie neteisėtus santykius tarp ūkio subjektų, šie įrodymai paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, ir todėl tam tikras aplinkybes dažnai būtina patvirtinti naudojant dedukcijos metodą. Todėl daugeliu atvejų egzistuojanti praktika arba antikonkurencinio susitarimo sudarymas gali būti nustatomi iš tam tikro skaičiaus sutapimų ir įrodymų, kurie, nagrinėjant juos kartu, gali įrodyti konkurencijos taisyklių pažeidimą, jeigu nėra kito logiško paaiškinimo (nurodyto sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 55–57 punktai).
- 52 Tiek, kiek *Nippon Steel*, grįsdama apeliacinio skundo pagrindo pirmą dalį, taip pat remiasi nekaltumo prezumpcijos principu bei rizika, kad kaltinamos konkuruojančios įmonės pateiks netikslūs ar klaidingus pareiškimus, pakanka priminti, kaip skundžiamo sprendimo 177–179 punktuose tai padarė Pirmosios instancijos teismas, jog nors ir tiesa, kad abejonių buvimas turėtų būti aiškinamas kaltinamos įmonės naudai, niekas nedraudžia pripažinti pažeidimo, kai jis pasirodo įrodytas.
- 53 Galiausia bylos medžiagoje nėra nieko, kas leistų manyti, jog nagrinėdamas ir vertindamas įrodymus Pirmosios instancijos teismas juos iškraipė ar padarė faktinio pobūdžio klaidą.
- 54 Iš viso to, kas buvo išdėstyta prieš tai, išplaukia, kad taikydamas nurodytus įrodinėjimo našta ir įrodymo administravimą reglamentuojančius kriterijus ir nusprenddamas, kad nagrinėjamu atveju šie kriterijai buvo įvykdyti, Pirmosios instancijos teismas nepadarė jokios teisės klaidos.

55 Todėl apeliacinio skundo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

b) Dėl apeliacinio skundo pagrindo antros dalies

56 Antra apeliacinio skundo pagrindo dalis yra pagrįsta prielaida, kad įrodymai yra dviprasmiški. Tačiau, kaip jau buvo nurodyta nagrinėjant apeliacinio skundo pagrindo pirmą dalį, Pirmosios instancijos teismo atliktas jam perduotoje byloje esančių įrodymų įrodomosios galios vertinimas, išskyrus piktnaudžiavimo įrodinėjimo našta ir įrodymo administravimą reglamentuojančiomis taisyklėmis bei šių įrodymų iškraipymo atvejus, negali būti ginčijamas Teisingumo Teisme (taip pat žr. 1994 m. birželio 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Brazzelli Lualdi ir kt.*, C-136/92 P, Rink. p. I-1981, 49 ir 66 punktus bei 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Salzgitter prieš Komisiją*, C-182/99 P, Rink. p. I-10761, 43 punktą). Nagrinėjamu atveju tai taip pat išplaukia ir iš Pirmosios instancijos teismo vertinimo, kad įrodymai buvo ne dviprasmiški, o, atvirkščiai, tikslūs ir sutampantys, kad leistų pagrįsti įsitikinimą, jog pažeidimas buvo padarytas.

57 Todėl tiek, kiek *Nippon Steel* ginčija šį Pirmosios instancijos teismo vertinimą, jos argumentus reikia atmesti kaip nepriimtinius.

58 Be to, *Nippon Steel* argumentas, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą nusprenddamas, jog alternatyvus, galimas ir su konkurencijos taisyklėmis suderinamas kaltinamų Japonijos gamintojų elgesio paaiškinimas yra nesvarbus, yra iš esmės tas pats, kaip ir argumentas, kuris buvo atmestas nagrinėjant apeliacinio skundo pagrindo pirmą dalį ir kuriuo Pirmosios instancijos teismui priekaištaujama, jog šis nusprendė, kad Japonijos gamintojų galimo komercinio suinteresuotumo padaryti pažeidimą, kuriuo kaltinama, nebuvimas yra nesvarbus, jei susitarimo egzistavimas buvo įrodytas.

59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta prieš tai, apeliacinio skundo pagrindo antrą dalį reikia atmesti.

c) Dėl apeliacinio skundo pagrindo trečios dalies

60 Šioje apeliacinio skundo pagrindo dalyje *Nippon Steel* Pirmosios instancijos teismui priekaištuoja, kad šis neatsižvelgė, pirma, į Verluca pareiškimų dviprasmišką pobūdį ir, antra, į prieštaravimus tarp šių pareiškimų ir kitų įrodymų, ypač Becher pareiškimų.

61 Reikia pažymėti, jog 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimė pripažįstama, kad susitarimo šalių nacionalinės rinkos „yra apsaugotos“, išskyrus „iš dalies apsaugotą“ ofšorinę Jungtinės Karalystės rinką. Jo teigimu, šis susitarimas buvo sudarytas dėl standartinių OCTG vamzdžių ir transportavimo vamzdžių projektams. Susitarimo trukmės klausimu suinteresuotasis asmuo nurodė, jog „šie ryšiai prasidėjo po 1977 m. rinkos nuosmukio“ ir „pasibaigė šiek tiek anksčiau nei prieš metus“. Dėl susitarimo veikimo Verluca patikslino, kad „susitikimai paprastai vykdavo du kartus per metus <...>. Jie buvo laikomi dideliais įvykiais, darančiais poveikį naftos produktų rinkai <...>. Buvo bendrai atsižvelgta į didelį skirtumą tarp vamzdžių pasaulinės pasiūlos ir paklausos bei į nurodytą Pagrindinių taisyklių taikymą“.

62 Apklausiamas naujo patikrinimo *Vallourec* metu 1997 m. gruodžio 18 d., Verluca nurodė, kad:

— „Skelbiant tarptautinius konkursus viešiesiems pirkimams atitinkami Europos–Japonijos klubui priklausę gamintojai laikėsi apytikslio pasidalijimo raktų tik standartiniams produktams.

- Tokioje situacijoje buvo sudaromi kainą nustatantys sąrašai, buvę pagrindu šių viešųjų pirkimų konkursų metu teikiamiems pasiūlymams <...>

- Šie sąrašai retkarčiais buvo atnaujinami („NS“: New List) ir leido pavieniams gamintojams nustatyti konkursui laimėti reikalingą siūlytiną („WP“: Winning Price). <...>

- Namų rinkomis buvo laikomos Prancūzijos, Vokietijos ir Italijos rinkos. (Jungtinė Karalystė) turėjo ypatingą statusą (žr. 1996 m. rugsėjo 17 d. mano pareiškimą).“

63 Becher nurodė:

- „Mano žiniomis <...>, „Pagrindines taisykles“ sudaro susitarimai dėl OCTG vamzdžių ir dėl transportavimo vamzdžių projektams, kuriais iš esmės siekiama apsaugoti atitinkamas nacionalines rinkas. Tai reiškia, kad šiuose sektoriuose Japonijos gamintojai neturi skverbtis į Europos rinkas, o Europos gamintojai neturi <...> savo produktų tiekti į Japoniją.

- Be šių tiesiogiai su atitinkamomis nacionalinėmis rinkomis susijusių kartelių, atrodo, egzistavo kiti papildomi susitarimai, skirti kitoms valstybėms. <...>

— Dėl kitų rinkų, kurių atveju buvo skelbiami pasauliniai viešųjų pirkimų konkursai, buvo sutarta, kad tam tikrus kiekius, kurie tuo metu buvo numatyti terminu „pasidalijimo raktas“ („sharing key“), pateiks atitinkamai Japonijos ir Europos gamintojai. Akivaizdu, kad tikslas buvo išlaikyti pristatytinus kiekius, atitinkančius istoriškai pasiektą lygmenį. <...>“

64 Dėl šioje apeliacinio skundo pagrindo dalyje iškelto kaltinimo, pagrįsto Verluca pareiškimų dviprasmišku pobūdžiu, pakanka pažymėti, kad Pirmosios instancijos teismas šiuos pareiškimus laikė tiksliais įrodymais. Skundžiamo sprendimo 193 punkte jis padarė išvadą, jog „1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareškime vartojamas žodis „ryšiai“ <...> reiškia kontaktus tarp Japonijos ir Europos plieno vamzdžių gamintojų“, o to paties sprendimo 201 punkte nusprendė, kad „iš 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo aišku, kad Pagrindinių taisyklių, apimančių, be kita ko, Japonijos ieškovių nesikišimą į keturias Bendrijos gamintojų vidaus rinkas, taikymas buvo vienas iš <...> (Europos–Japonijos klubo) susitikimuose aptariamų klausimų“.

65 Atsižvelgiant į šio sprendimo 38, 39 ir 56 punktuose nurodytą teismų praktiką, šis Verluca pareiškimams skirtas Pirmosios instancijos teismo vertinimas negali būti ginčijamas Teisingumo Teisme, nebent buvo piktnaudžiauta įrodinėjimo našta ir įrodymo administravimą reglamentuojančiomis taisyklėmis arba šie pareiškimai buvo iškreipti ar buvo faktinių netikslumų. Tačiau *Nippon Steel* nepateikė jokių argumentų, galinčių įrodyti, kad prieš tai pateiktoms Pirmosios instancijos teismo išvadoms Verluca pareiškimų atžvilgiu būtų būdingi faktiniai netikslumai, šių pareiškimų iškraipymas ar teisės klaida.

66 Be to, nagrinėjant apeliacinio skundo pagrindo pirmą dalį nustatyta, jog Pirmosios instancijos teismas, vertindamas byloje esančius dokumentus, taip pat nepiktnaudžiaavo įrodinėjimo našta ir įrodymo administravimą reglamentuojančiomis taisyklėmis.

67 Iš to išplaukia, kad pirmąjį kaltinimą, susijusį su Verluca pareiškimų dviprasmišku pobūdžiu, reikia atmesti.

68 Dėl apeliacinio skundo pagrindo trečioje dalyje iškelto antrojo kaltinimo reikia konstatuoti, kad vertindamas įrodymus Pirmosios instancijos teismas atsižvelgė į egzistuojantį tam tikrą prieštaravimą tarp Verluca pareiškimų ir kitų įrodymų. Skundžiamo sprendimo 302 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad „iš tikrųjų aplinkybė, jog Becher neigė atskiros Pagrindinių taisyklių dalies dėl Europos vidaus prekybos, t. y. dėl abipusės Europos gamintojų vidaus rinkų apsaugos, tam tikra dalimi silpnina jo pareiškimą kaip įrodymą Verluca pareiškimams paremti“.

69 Pirmosios instancijos teismas toliau nagrinėjo, ar, nepaisant šio prieštaravimo, Verluca pareiškimus pakankamai pagrindžia Becher pareiškimai.

70 Nagrinėdamas Verluca pareiškimus, Pirmosios instancijos teismas patikslino, kad:

„219 <...> pagal Pirmosios instancijos teismo praktiką, dalyvavimu karteliniame susitarime, kurio buvimas ginčijamas daugelio kitų kaltinamų įmonių, kaltinamos įmonės prisipažinimas negali būti laikomas pakankamu tų kitų

įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu jis nėra pagrįstas kitais įrodymais <...>. Taigi reikia konstatuoti, kad norint pripažinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo padarymą, Verluca pareiškimai, nepaisant jų patikimumo, turi būti patvirtinti kitų įrodymų.

- 220 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad dėl Verluca pareiškimų patikimumo šioje byloje būtinų paremiančiųjų įrodymų tikslumas ir nuodugnumas gali būti ir mažesni nei tuo atveju, jei pareiškimai nebūtų ypač patikimi. Taigi reikia pripažinti, kad nustačius, jog neprieštarinčių įrodymų visuma patvirtina Verluca ir (ginčijamo) sprendimo 1 straipsnyje nurodyto rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymą bei kai kuriuos jo specifinius aspektus, pagal sprendimo (nurodytas sprendimas *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*) (1838 punkte) įtvirtintą taisyklę <...>, šioje byloje įrodant kitus (ginčijamo) sprendimo aspektus užtektų vien Verluca pareiškimų. Be to, jei dokumentas akivaizdžiai neprieštarauja Verluca pareiškimams dėl rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymo bei turinio, to, kad jis patvirtina reikšmingas atskleisto susitarimo dalis, užtenka pripažinti jį kaltinimą paremiančių įrodymų visumos dalimi <...>.“

- 71 Atsižvelgdamas į šias išvadas, Pirmosios instancijos teismas nagrinėjo Becher pareiškimą. Dėl pastarojo dokumento Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 302 punkte konstatavo, kad „Becher nedviprasmiškai patvirtino rinkos pasidalijimo susitarimo tarp Europos ir Japonijos gamintojų dėl OCTG bei transportavimo vamzdžių buvimą <...>. Taigi jo pareiškimas paremia Verluca pareiškimus dėl šio pažeidimo aspekto ir kartu dėl Japonijos ieškovių buvimo rinkos

pasidalijimo susitarimo, kuriuo jos sutiko Bendrijos rinkose neprekiuoti standartiniais OCTG vamzdžiais bei transportavimo vamzdžiais, šalimis. <...> Galiausiai *Mannesmann* pareiškimo įrodomąją vertę šioje byloje dar sustiprina tai, kad ji taip pat paremia Verluca pareiškimus dėl pasidalijimo rakto, susijusio su sutarčių sudarymu esant tarptautiniams konkursams trečiųjų šalių rinkose, egzistavimo <...>.“

72 Lyginamuoju būdu, remdamasis pirmoje apeliacinio skundo pagrindo dalyje nagrinėtais su įrodinėjimo našta ir įrodymo administravimu susijusiais kriterijais, išnagrinėjęs pagrindinius įrodymus, Pirmosios instancijos teismas nusprendė:

„332. Iš daugelio įrodymų visumą sudarančių dokumentų nėra visiškai aišku, kuriuos besiūlius vamzdžius pasidalijimo susitarimas apėmė, tačiau nėra abejonės, kad tarp šių produktų yra standartiniai OCTG vamzdžiai. Iš tiesų, kadangi <...> dokumente „Pasidalijimo raktas“ ir *Mannesmann* atsakyme aiškiai minimi šie produktai, o kituose dokumentuose, kuriais remiasi Komisija, bendrai kalbama apie OCTG vamzdžius, tai tinkamai ir aiškiai paremia Verluca pareiškimus dėl fakto, kad Pagrindinės taisyklės buvo susijusios su šiais produktais.

333 Dėl transportavimo vamzdžių Becher pateiktas *Mannesmann* atsakymas yra vienintelis įrodymas vienareikšmiškai paremiantis Verluca pareiškimą, kad neteisėtas susitarimas taip pat apėmė transportavimo vamzdžius. Vis dėlto, atsižvelgiant į jo atsakymo ypatingą įrodomąjį pobūdį, <...> reikia manyti, kad jis yra pakankamas Verluca pareiškimams, kurie šių produktu atžvilgiu ir taip jau labai patikimi, <...> paremti.

334 Bet kuriuo atveju jau buvo nustatyta, kad jei nuoseklių įrodymų visumos, kuria Komisija rėmėsi, pagrindu galima nustatyti Verluca atskleisto ir (ginčijamo) sprendimo 1 straipsnyje nurodyto rinkų pasidalijimo susitarimo egzistavimą ir tam tikrus jo aspektus, tokiu atveju vien Verluca pareiškimų pakaktų tam, kad būtų galima įrodyti kitus (ginčijamo) sprendimo aspektus <...>. Šio sprendimo 330 ir 332 punktuose jau buvo konstatuota, kad įrodymų, kuriais remiasi Komisija, visumos pakanka Verluca pareiškimams paremti dėl daugelio dalykų, įskaitant ir standartinius OCTG vamzdžius.

335 Šiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad savo pareiškimuose Verluca aiškiai pasakė tiesą, ir todėl šie pareiškimai yra pakankami įrodymai siekiant nustatyti, kad susitarimas pasidalyti Europos–Japonijos klubo narių vidaus rinkas apėmė ne tik standartinius OCTG vamzdžius (o tai atskleidė daugelis kitų įrodymų), bet ir transportavimo vamzdžius. Iš tiesų nėra priežasties manyti, kad Verluca, kuris tiesiogiai žinojo apie faktus, būtų pateikęs neteisingą informaciją dėl transportavimo vamzdžių, kai kiti įrodymai paremia jo pareiškimus dėl susitarimo egzistavimo bei jo taikymo standartiniams OCTG vamzdžiams.“

73 Priešingai tam, ką teigia *Nippon Steel*, iš šių skundžiamo sprendimo ištraukų matyti, kad Pirmosios instancijos teismas atliko visišką Komisijos konstatuotų faktų teisminę kontrolę. Be to, jis atsižvelgė į prieštaravimus ir atitikimus tarp Verluca ir Becher pareiškimų bei teisingai nusprendė, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuoto pažeidimo egzistavimo klausimu Becher pareiškimai pagrindžia Verluca pareiškimus.

74 Be to, Pirmosios instancijos teismui negali būti priekaištaujama, kad šis reikalavo per žemo bendradarbiavimo lygio. Šiuo atžvilgiu pakanka konstatuoti, kad prieš tai pateikti Pirmosios instancijos teismo argumentai jokių būdu nepažeidžia šio sprendimo 42–48 punktuose ir 51 punkte nurodytų įrodinėjimo naštos ir įrodymo administravimo srityje taikomų taisyklių.

75 Vadinas, apeliacinio skundo pagrindo trečioje dalyje pateiktas antrasis kaltinimas taip pat yra nepagrįstas.

76 Todėl apeliacinio skundo pagrindo trečią dalį reikia atmesti.

d) Dėl apeliacinio skundo pagrindo ketvirtos dalies

77 Dėl apeliacinio skundo pagrindo ketvirtos dalies visų pirma reikia priminti, kad klausimas, ar Pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvavimas yra prieštarin-gas, ar nepakankamas, yra teisės klausimas ir gali būti keliamas paduodant apeliacinį skundą (1998 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Somaco prieš Komisiją*, C-401/96 P, Rink. p. I-2587, 53 punktas ir 1998 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 25 punktas). Todėl ši apeliacinio skundo pagrindo dalis yra priimtina.

78 Vadinas, siekiant atsakyti į *Nippon Steel* pateiktus argumentus, reikia patikrinti, ar Pirmosios instancijos teismo vertinimas, kad Becher pareiškimai pagrindžia Verluca pareiškimus dėl su transportavimo vamzdžiais projektams susijusio pažeidimo, yra pakankamai ir išsamiai pagrįstas.

79 Kaip skundžiamo sprendimo 290 punkte nusprendė Pirmosios instancijos teismas, Becher Komisijos pareigūnams atsakė, jog Pagrindinės taisyklės buvo taikomos OCTG vamzdžiams ir transportavimo vamzdžiams projektams. Iš šios pirmosios instancijos teismo išvados bei iš šio sprendimo 61–63 punktuose cituotų pačių Verluca ir Becher pareiškimų formuluočių matyti, kad šie pareiškimai, kiek jie susiję su pažeidimo faktinėmis aplinkybėmis, sutampa. Tai, kad Becher patvirtino, jog jo įmonė buvo rinkų pasidalijimo susitarimo, apėmusio ir transportavimo vamzdžius projektams, dalyvė, galėjo būti pakankama priežastis Pirmosios instancijos teismui manyti, kad suinteresuoto asmens atsakymas, kiek jis susijęs su šiais vamzdžiais, patvirtina 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimus, kuriais remiantis susitarimas apėmė standartinius OCTG vamzdžius bei transportavimo vamzdžius projektams.

80 Iš to išplaukia, kad skundžiamo sprendimo motyvai negali būti pripažinti prieštariniais ar neadekvačiais.

81 Be to, tiek, kiek šioje ketvirtoje apeliacinio skundo pagrindo dalyje *Nippon Steel* Pirmosios instancijos teismui priekaištuoja, kad šis padarė teisės klaidą taikydamas įrodymo administravimo taisykles, pakanka pažymėti, kad jos argumentai iš esmės yra tie patys, kaip ir nurodyti kitose jos apeliacinio skundo dalyse, kurių visos buvo pripažintos nepagrįstomis.

- 82 Todėl su apeliacinio skundo pagrindo ketvirta dalimi negalima sutikti.
- 83 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, turi būti atmestas visas pirmasis apeliacinio skundo pagrindas.
- 84 Iš viso to, kas pasakyta, darytina išvada, kad *Nippon Steel* apeliacinis skundas turi būti atmestas.

B — Dėl Sumitomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, susijusio su teisės klaidomis dėl Japonijos gamintojų dalyvavimo sprendimo 1 straipsnyje nurodytame pažeidime

1. Šalių argumentai

- 85 *Sumitomo* teigimu, Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidų nusprenddamas, kad Japonijos gamintojai ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytame pažeidime dalyvavo ir standartinių OCTG vamzdžių, ir transportavimo vamzdžių projektams atveju.
- 86 Šiuo atžvilgiu *Sumitomo* remiasi tais pačiais argumentais, kurie išdėstyti *Nippon Steel* apeliaciniame skunde, ir papildomai nurodo tam tikrus argumentus, skirtus transportavimo vamzdžiams projektams.

- 87 Pirmosios instancijos teismas iškreipė Becher parodymus. Be to, šiuos įrodymus jis klaidingai teisiškai įvertino, Verluca ir Becher pareiškimų panaudojimą motyvavo prieštaringai ir nepakankamai ir perkėlė įrodinėjimo našta.
- 88 Dėl Becher pareiškimų *Sumitomo* visų pirma tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas klaidingai įvertino jų įrodomąją galią nusprenddamas, kad šie pareiškimai nedviprasmiškai patvirtina susitarimo pasidalyti transportavimo vamzdžių projektams rinkas. Pirmosios instancijos teismas turėjo atsižvelgti į tai, kad Becher pabrėžė, jog jis buvo susijęs su įvykiais, kurie vyko iki jam tampa *Mannesmann* direktoriumi prezidentu. Be to, iš pačių Becher vartotų formuluočių išplaukia, kad jis abejojo jam suteikta informacija.
- 89 Kitą klaidą Pirmosios instancijos teismas padarė vertindamas Becher pareiškimus kaip 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimus pagrindžiantį patikimą įrodymą, nepaisydamas to, kad Pirmosios instancijos teismas pripažino, jog Becher klaidingai neigė Pagrindinių taisyklių Europos lygio aspektą. Konstatavęs, kad Becher pareiškimų turinyje buvo rimtų klaidų, Pirmosios instancijos teismas turėjo kitų tam tikrų jo dalių nebenaudoti Verluca pareiškimams pagrįsti.
- 90 Be to, *Sumitomo* mano, kad Pirmosios instancijos teismas pažeidė įrodymo administravimo taisykles, skundžiamo sprendimo 336 punkte nusprenddamas, kad „galiausia net darant prielaidą, kad Japonijos ieškovės galėjo sukelti nepasitvirtinusių abejonių dėl tam tikrų produktų, susijusių su susitarimu, už kurį buvo nubaustos ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, reikia pažymėti, kad jei iš sprendimo, atsižvelgiant į jo visumą, matyti, jog nustatytas pažeidimas yra susijęs su konkrečiu produktu ir jei jame minimi įrodymai, kuriais ši išvada pagrįsta, vien fakto, kad sprendime nėra pateiktas tikslus bei išsamus sąrašas visų rūšių produktų, kuriuos

pažeidimas apima, nepakanka sprendimui panaikinti (dėl ieškinio pagrindo, susijusio su nepakankamu motyvavimu, pagal analogiją žr. (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Gruber + Weber prieš Komisiją*, T-310/94, Rink. p. II-1043) 214 punktą. <...>).“ Vadovaudamasis šiais argumentais savo teiginiui, kad transportavimo vamzdžių projektams atveju Komisija įrodė pažeidimą, Pirmosios instancijos teismas perkėlė įrodinėjimo našta.

91 Dėl Verluca pareiškimų *Sumitomo* nesutinka su Pirmosios instancijos teismo argumentais, išdėstytais skundžiamo sprendimo 219 ir 220 punktuose ir cituotais šiuo sprendimo 70 punkte, tiek, kiek iš jų išplaukia, kad vien tik Verluca pareiškimų pagrindu galėtų būti patvirtinta, jog elgesys, dėl kurio priekaištaujama atitinkamiems Japonijos gamintojams, yra susijęs ir su transportavimo vamzdžiais projektams. Skundžiamo sprendimo 220 punkte išdėstyta Pirmosios instancijos teismo pozicija dėl Verluca pareiškimų patikimumo bet kuriuo atveju yra ginčytina, nes to paties sprendimo 281–284 punktuose ir 349 punkte Pirmosios instancijos teismas aiškiai nurodė, kad šiuose pareiškimuose buvo klaidų ir netikslumų. Atsižvelgiant į tai, kad Pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog tam tikri Verluca pareiškimuose esantys teiginiai nebuvo patikimi, negalima pateisinti Pirmosios instancijos teismo kitokio požiūrio į kitą teiginį, kurio atveju taip pat galėjo būti rimtų abejonų.

92 Galiausia *Sumitomo* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą pripažindamas EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo egzistavimą transportavimo vamzdžių projektams atveju, nors remiantis turimais įrodymais jis negalėjo nurodyti šio pažeidimo pradžios ir pabaigos datų.

- 93 Komisija tvirtina, visų pirma, kad *Sumitomo* negali išplėsti savo apeliacinio skundo apimties perimdama *Nippon Steel* paaiškinimuose išdėstytus argumentus. Todėl *Sumitomo* apeliacinis skundas yra nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su standartiniais OCTG vamzdžiais ir paremtas *Nippon Steel* argumentais dėl transportavimo vamzdžių projektams.
- 94 Komisija galiausia tvirtina, jog *Sumitomo* argumentai įrodo tik tai, kad įrodymus yra įmanoma vertinti kitaip. Vis dėlto apeliaciniam skundai pagrįsti to nepakanka, nes *Sumitomo* nepavyko paneigti trijų pagrindinių skundžiamo sprendimo motyvų, kuriais remiantis Verluca pareiškimai patys savaime yra pakankamas įrodymas, o kitų specialių įrodymų dėl transportavimo vamzdžių projektams nebuvimas niekaip nepanaikina išvados apie pažeidimo buvimą, be to, Verluca pareiškimus pagrindžia Becher pareiškimai.
- 95 Komisija pabrėžia, kad *Sumitomo* neginčijo tam tikrų Pirmosios instancijos teismo išvadų, kurių pačių savaime pakanka pažeidimui patvirtinti. Todėl apeliacinis skundas yra netinkamas. Be to, jis yra nepriimtinas, nes *Sumitomo* argumentai iš esmės apima tik faktų vertinimą. Konkrečiai tariant, *Sumitomo* kritika dėl išvados apie Verluca pareiškimų patikimumą neatskleidžia jokios teisės klaidos.
- 96 Bet kuriuo atveju Pirmosios instancijos teismas neiškraipė įrodymų ir neperkėlė įrodinėjimo naštos.

97 Komisija galiausiai pažymi, jog *Sumitomo* tvirtinimas, kad skundžiamas sprendimas yra pagrįstas prieštariniais ir nepakankamais motyvais, buvo paremtas tik bendra nuoroda į pirmesnes apeliacinio skundo pastraipas, ir todėl šis skundas turi būti atmestas.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

98 Visų pirma reikia pažymėti, kad nereikia spręsti klausimo, ar *Sumitomo* galėjo remtis argumentais, kuriuos savo atsiliepime į ieškinį pateikė *Nippon Steel*. Iš tiesų, kaip jau buvo pažymėta, *Nippon Steel* argumentai bet kuriuo atveju yra nepagrįsti.

99 Dėl *Sumitomo* paaiškinimuose pateiktų argumentų, norint įrodyti, kad Verluca ir Becher pareiškimai nėra patikimi ar bent jau ne tokie įtikinami, kaip juos manė esant Pirmosios instancijos teismas, reikia konstatuoti, jog jais iš esmės siekiama paneigti Pirmosios instancijos teismo pripažintą Verluca ir Becher pareiškimų įrodomąją galią.

100 Kaip savo išvados 88–92 punktuose pažymėjo generalinis advokatas bei kaip matyti iš šio sprendimo 56 punkte nurodytos teismų praktikos, šie argumentai yra priimtini tik tiek, kiek jie nėra paslėptas ieškinio pagrindas, skirtas tam, kad Teisingumo Teismas peržiūrėtų bylos faktines aplinkybes.

- 101 Dėl Becher pareiškimams pripažintos įrodomosios galios, Teisingumo Teismas gali nagrinėti *Sumitomo* argumentus, kad Pirmosios instancijos teismas turėjo pripažinti kitokią šių pareiškimų įrodomąją galią, nes Becher tiesiogiai nežinojo apie pažeidimą, kuriuo kaltinama įmonė.
- 102 Skundžiamo sprendimo 297 punkte Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad „<...> kaip šioje byloje yra *Mannesmann* atveju, kai tiesioginės informacijos apie atitinkamas aplinkybes neturintis asmuo padaro kaip įmonės atstovas pareiškimą, kuriuo jis pripažįsta savo ir kitų įmonių pažeidimą, šis asmuo būtinai remiasi įmonės pateikta informacija ir ypač jos darbuotojais, tiesiogiai žinančiais apie įmonės veiklą. <...> Pareiškimai, nenaudingi juos pateikiančiajam, iš principo turi būti laikomi įrodančiais, ir todėl Becher pareiškimui šioje byloje turi būti teikiama didelė reikšmė.“
- 103 Iš šio punkto matyti, jog vertindamas Becher pareiškimų įrodomąją galią Pirmosios instancijos teismas tinkamai atsižvelgė į aplinkybę, kad pastarasis tiesiogiai nežinojo apie nagrinėjamą pažeidimą. Be to, šiame punkte išdėstytuose Pirmosios instancijos teismo argumentuose nėra jokios įrodinėjimo naštos perkėlimo ar įrodymo administravimo klaidos. Kaip savo išvados 119 punkte pažymėjo generalinis advokatas, pareiškimas, kurį asmuo padarė kaip bendrovės atstovas, pripažindamas šios padarytą pažeidimą, sukelia didelę teisinę ir ekonominę riziką, o tai reiškia, kad yra labai mažai tikėtina, jog pareiškimas būtų padarytas jo autoriui nedisponuojant informacija, suteikta šios bendrovės darbuotojų, kurie patys tiesiogiai žino apie inkriminuojamus faktus. Šiomis aplinkybėmis tai, kad bendrovės atstovas pats tiesiogiai nežinojo apie faktus, nedaro poveikio įrodomajai galiai, kurią Pirmosios instancijos teismas galėjo priskirti tokiam pareiškimui.
- 104 Dėl kitų *Sumitomo* argumentų, susijusių su teisės klaida vertinant Becher pareiškimus ir su nesutapimais tarp šių pareiškimų ir Verluca pareiškimų, reikia

konstatuoti, kad jie iš esmės atitinka *Nippon Steel* argumentus, kurie dėl šio sprendimo 68–73, 79 ir 80 punktuose išdėstytų motyvų buvo atmesti kaip nepriimtini. Dėl tų pačių priežasčių negalima sutikti ir su iš esmės tapačiais *Sumitomo* argumentais.

105 Tiek, kiek *Sumitomo* pirmosios instancijos teismą kaltina perkėlus įrodinėjimo našta skundžiamo sprendimo 336 punkte nusprendus, jog „pagaliau net darant prielaidą, kad Japonijos ieškovės galėjo sukelti nepasitvirtinusių abejonių dėl tam tikrų produktų, susijusių su susitarimu, o tai nebuvo įrodyta, už kurį buvo nubaustos ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, reikia pažymėti, kad jei iš sprendimo, atsižvelgiant į jo visumą, matyti, jog nustatytas pažeidimas yra susijęs su konkrečiu produktu, ir jei jame minimi įrodymai, kuriais ši išvada pagrįsta, vien fakto, kad sprendime nėra pateiktas tikslus bei išsamus sąrašas visų rūšių produktų, kuriuos pažeidimas apima, nepakanka sprendimui panaikinti“, su jos argumentais sutikti negalima.

106 Kaip savo išvados 130–132 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, iš skundžiamo sprendimo 336 punkto pradžios, suformuluotos taip: „pagaliau net darant prielaidą <...> o tai nebuvo įrodyta“, aiškiai matyti, kad kalbama apie perteklinį šio sprendimo motyvą, kuris yra savarankiškas, palyginus su šio sprendimo 72 punkte cituotomis Pirmosios instancijos teismo sprendimo 332–335 punktuose padarytomis išvadomis. Pagal Teisingumo Teismo praktiką, skundai dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvų, įtrauktų tik dėl išsamumo, visi yra atmestini, nes jie nėra pagrindas panaikinti sprendimą (1996 m. kovo 25 d. Nutarties *SPO ir kt. prieš Komisiją*, C-137/95 P, Rink. p. I-1611, 47 punktą; 1997 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Blackspur DIY ir kt. prieš Tarybą ir Komisiją*, C-362/95 P, Rink. p. I-4775, 23 punktą).

107 Be to, dėl Verluca pareiškimų įrodomosios galios pakanka priminti, kaip tai buvo pažymėta nagrinėjant trečią *Nippon Steel* apeliacinio skundo pagrindo dalį, kad argumentuose, kuriais skundžiamo sprendimo 219 ir 220 punktuose rėmėsi Pirmosios instancijos teismas ir kuriuos ginčija *Sumitomo*, nėra jokių teisės klaidų.

Bet kuriuo atveju, kaip savo išvados 104 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Verluca pareiškimus pripažinęs patikimais, Pirmosios instancijos teismas taip pat galėjo manyti, kad šių pareiškimų įrodyti pažeidimui pakako tiek, kiek juos paremia kiti įrodymai, ir kad tokiu atveju šių įrodymų pakaktų tam, kad būtų galima padaryti išvadą apie pažeidimo, susijusio su apibrėžtu produktu, patenkančiu į nagrinėjamų produktų kategoriją, buvimą.

- 108 Galiausia, tai, kad skundžiamo sprendimo 349 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog Verluca pareiškimai apie pažeidimo nutraukimą buvo nepakankamai tikslūs, jokių būdu nedaro poveikio šių pareiškimų patikimumui jų turinio, nustatyto skundžiamame sprendime ir pagrįsto kitais įrodymais, atžvilgiu.
- 109 Negalint sutikti nė su vienu *Sumitomo* kaltinimų, pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

C — Dėl Sumitomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo, susijusio su pernelyg ilga proceso Pirmosios instancijos teisme trukme

1. Šalių argumentai

- 110 *Sumitomo* kritikuoja proceso Pirmosios instancijos teisme trukmę, nes jis truko ketverius metus ir tris mėnesius. Ji primena, kad dveji metai praėjo nuo rašytinės proceso dalies pabaigos iki sprendimo pradėti žodinę proceso dalį ir beveik šešiolika mėnesių praėjo nuo žodinės proceso dalies užbaigimo iki sprendimo paskelbimo. Be to, dveji metai praėjo nuo Komisijos prašymo imtis proceso organizavimo priemonių iki Komisijai adresuoto Pirmosios instancijos teismo prašymo pateikti konsoliduotą bylos medžiagą.

- 111 Šiomis aplinkybėmis proceso Pirmosios instancijos teisme trukmė buvo nesuderinama su EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi.
- 112 Be to, laikas, per kurį Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo šį ieškinį, viršijo trukmę, kurią esant per ilgą pripažino Teisingumo Teismas nurodytame sprendime *Baustahlgewebe prieš Komisiją*. Be to, palyginus su Pirmosios instancijos teisme nagrinėtų panašių kategorijų bylų vidutine trukme, ši byla buvo nagrinėta neproporcingai ilgai.
- 113 *Sumitomo* tvirtina dėl proceso trukmės patyrusi turtinę žalą. Jos nuomone, ši žala vertintina mažiausiai 1 012 332 eurai.
- 114 Komisijos nuomone, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, proceso Pirmosios instancijos teisme trukmė nebuvo per ilga.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

- 115 Reikia priminti, kad Bendrijos teisės bendras principas, pagal kurį visi asmenys turi teisę į teisingą procesą, grindžiamas EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi, ir ypač teisė į procesą per protingą terminą yra taikytini nagrinėjant ieškinius dėl Komisijos sprendimų, kuriais už konkurencijos teisės pažeidimą skiriama bauda (nurodyto sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 20 ir 21 punktai; nurodyto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 179 punktas ir 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją*, C-194/99 P, Rink. p. I-10821, 154 punktas).

- 116 Termino pagrįstumą reikia vertinti pagal kiekvienos bylos aplinkybes ir ypač pagal bylos svarbą suinteresuotajam asmeniui, bylos sudėtingumą ir ieškovo bei kompetentingų valdžios institucijų elgesį (nurodytų sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 29 punktą ir sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 155 punktą).
- 117 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad šių kriterijų sąrašas nėra baigtinis ir kad termino pagrįstumo vertinimas nereikalauja sistematiškai išnagrinėti visų bylos aplinkybių atsižvelgiant į kiekvieną jų, kai proceso trukmė atrodo pagrįsta vieno jų atžvilgiu. Taigi bylos sudėtingumas gali būti laikomas pateisinančiu terminą, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodo per ilgas (nurodytų sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 188 punktą ir sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 156 punktą).
- 118 Šioje byloje procesas Pirmosios instancijos teisme prasidėjo 2000 m. liepos 8 d., kai *Sumitomo* pateikė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, ir pasibaigė 2004 m. liepos 8 d., kai skundžiamas sprendimas buvo paskelbtas. Taigi jis truko apytiksliai ketverius metus ir tris mėnesius.
- 119 Ši trukmė iš pirmo žvilgsnio atrodo esanti labai ilga. Vis dėlto, kaip savo išvados 151 ir 159 punktuose nurodė generalinis advokatas, per procesą Pirmosios instancijos teisme buvo ginčijami beveik visi ginčijamame sprendime nurodyti faktai, kuriuos reikėjo patikrinti. Turėjo būti įvertinta turimų pareiškimų ir dokumentų įrodomoji galia. Be to, įvairios priemonės, kurių procesui organizuoti Pirmosios instancijos teismas ėmėsi nuo 2002 m. birželio, reikalavo iš anksto peržiūrėti bylas ar bent jau tam tikras jų dalis.
- 120 Taip pat reikia priminti, kad septynios įmonės ieškinius dėl to paties sprendimo panaikinimo pateikė trimis proceso kalbomis. Skundžiamas sprendimas buvo priimtas tą pačią dieną kaip ir kiti trys sprendimai nagrinėjant ieškinius dėl ginčijamo sprendimo.

- 121 Iš pirmiau padarytų išvadų išplaukia, kad skundžiamu sprendimu pasibaigusio proceso trukmę, be kita ko, paaiškina nurodytame kartelyje dalyvavusių ir ieškinius dėl ginčijamo sprendimo pareiškusių įmonių skaičius, – dėl to šiuos skirtingus ieškinius reikėjo nagrinėti lygiagrečiai, – Pirmosios instancijos teismo išsamus bylos nagrinėjimas ir jo procedūros reglamento taisyklių nulemti kalbiniai suvaržymai.
- 122 Iš to išplaukia, kad, atsižvelgiant į ypatingą bylos sudėtingumą, proceso Pirmosios instancijos teisme trukmė yra pateisinama.
- 123 Vadinasi, antrasis *Sumitomo* apeliacinio skundo pagrindas yra nepagrįstas.
- 124 Kadangi nė su vienu *Sumitomo* apeliacinio skundo pagrindų negalima sutikti, jo apeliacinį skundą reikia atmesti.
- 125 Iš viso to, kas išdėstyta, išplaukia, kad apeliaciniai skundai turi būti atmesti.

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 126 Remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 122 straipsnio pirmąja pastraipa, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą

sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą, taikomą apeliacinėse bylose pagal to paties reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *Sumitomo* ir *Nippon Steel*, o pastarosios pralaimėjo bylą, *Sumitomo* turi padengti bylinėjimosi byloje C-403/04 P išlaidas, o *Nippon Steel* – bylinėjimosi byloje C-405/04 P išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinius skundus.**
- 2. *Sumitomo Metal Industries Ltd* padengia bylinėjimosi byloje C-403/04 P išlaidas, o *Nippon Steel Corp.* padengia bylinėjimosi byloje C-405/04 P išlaidas.**

Parašai.